

Sportief Verbinden 2030 en morgen!

Politiek-bestuurlijk programma tijdens
TeamNL Olympic Festival 2020

#wewinnenveelmetsport

Terugblik Sportief Verbinden tijdens TeamNL Olympic Festival en input voor de Sportagenda

Samenvatting

Op het Olympic Festival is naast de prestaties van TeamNL in Tokio en het zelf beleven en ervaren van de sport, ook veel aandacht voor de toekomst en professionalisering van de sport- en bewegector. Uitkijkend naar het regeerakkoord 2021-2025, de nieuwe Sportagenda en vooruitkijkend naar de Gemeenteraadsverkiezingen van 2022 stond het politiek-bestuurlijk programma (Sportief Verbinden) op het TeamNL Olympic Festival in het teken van de:

- Dag van de inclusieve samenleving
- Dag van de internationale evenementen
- Dag van het maatschappelijk activatie programma in Den Haag
- Dag van de Gezonde Generatie en gezonde sportomgeving
- Dag van de vitale sport- en bewegector
- Dag van de vitale sportclub
- Dag van de duurzaamheid
- Dag van de duurzame topsport
- Dag van de integriteit

Professionalisering van de sport

Professionalisering van de sport- en bewegector vormde de rode draad tijdens Sportief Verbinden. Door de (veelal vrijwillige) lokale sport- en bewegector te versterken, te ontzorgen, te ondersteunen en in haar kracht te zetten kan de sportsector werken aan een nog toegankelijker, veiligere, gezondere en duurzamere sportomgeving. Een sportomgeving waar iedereen zich welkom voelt en er maximaal maatschappelijk rendement wordt gehaald. Door deze professionalisering wordt bovendien de samenwerking met andere sectoren zoals onderwijs, kinderopvang, zorg en welzijn effectiever. De extra investering

die hiervoor nodig is verdient zichzelf dubbel en dwars terug. De maatschappelijke kosten worden lager en de kwaliteit van leven in de Nederlandse samenleving hoger.

Tot slot werkt het versterken van de landelijke ondersteuningsstructuur van sportbonden en andere maatschappelijke organisaties als een belangrijk vliegwiel voor de lokale professionalisering.

Dus, als we nu investeren en professionaliseren in de sector zorgen we ervoor dat bewegen in 2030 het nieuwe normaal is!

Sportief Verbinden is een initiatief van NOC*NSF, sportbonden, ministerie van VWS, Vereniging Sport en Gemeenten en wordt ondersteund door Kenniscentrum Sport en Bewegen en het Mulier Instituut.

Sportief verbinden is hét platform bij topevenementen en grote sportevenementen in Nederland waar politiek, bestuurlijk, maatschappelijk en commercieel Nederland elkaar ontmoet, vindt en inspireert met en voor de sport.

26 juli 2021: Dag van de inclusieve samenleving

Op naar sport voor écht iedereen!

Oud of jong, homo of hetero, ziek of gezond, arm of rijk, man of vrouw, met of zonder migratieachtergrond, met of zonder beperking. Voor iedereen moet er een plek zijn om te kunnen sporten en bewegen. Toch is dat niet vanzelfsprekend en zien we dat de tweedeling in de samenleving groter wordt. Met sport kunnen we deze tweedeling tegengaan en mensen dichter bij elkaar brengen, mensen verbinden en ervoor zorgen dat iedereen zich vrij voelt om te sporten en te bewegen. Kortom, sporten en bewegen voor iedereen! De centrale boodschap op maandag 26 juli tijdens het politiek bestuurlijk programma over inclusie tijdens TeamNL Olympic Festival. De dag van de inclusie begon met een welkomstwoord van Raymon

Blondel, voorzitter van het Nationaal Paralympisch Comité en paralympiër Marlou van Rhijn. Zaalvoetbalinternational Jamal el Ghannouti gaf vanuit zijn persoonlijke ervaring aan dat een wijkgerichte aanpak nodig is om meer mensen aan het sporten te krijgen. Parasnowboarder Renske van Beek heeft door het snowboarden ingezien dat ze wél iets kan; dat ze wél ergens goed in kan zijn. Ze wil een voorbeeld zijn: "Ik wil anderen laten zien dat ik hetzelfde heb meegemaakt en zij ook – mét hun beperking – van alles kunnen bereiken. Ik wil het pad voor ze uitzetten, zodat zij heel even een volgzaam schaapje mogen zijn. Om daarna, zelf als pionier, te kunnen stralen." Rita van Driel - voorzitter Alliantie 'Sporten en bewegen voor iedereen' - riep op om blijvend en vooral meer te investeren in sport voor iedereen:

"elke euro die we investeren in mensen die niet vanzelfsprekend sporten verdienen we minstens dubbel terug".

Oproep van de gezamenlijke sport: doe meer voor mensen die niet vanzelfsprekend sporten en bewegen
Partners die de gezamenlijke sport vertegenwoordigen willen drempels om te gaan sporten en bewegen wegnemen en zo een inclusieve sport creëren. Start door in gesprek te gaan met mensen in de wijk. Door mensen in Nederland te helpen met het vinden van de juiste sportplek, door sportaanbieders te helpen met het anders organiseren van hun sport en door financiële drempels bij mensen weg te nemen wordt sport en bewegen toegankelijker. Daarnaast kan een betere samenwerking met zorg, welzijn, onderwijs en maatschappelijke organisaties nog betere verbindingen leggen tussen mensen in de wijk en het sportaanbod van de sportbond, gemeente en/of sportbedrijf. Ook de openbare ruimte kan inclusiever door bijvoorbeeld beter toegankelijke speeltuinen of hardlooppistes voor slechtzienden.

Concrete ideeën richting 2030

- Maak het sportaanbod voor specifieke doelgroepen goed vindbaar en passend bij vraag en aanbod in de regio.
- Stimuleer de samenwerking tussen zorg, welzijn, onderwijs,

andere maatschappelijke organisaties en sportaanbieders zodat mensen makkelijk kunnen worden doorverwezen en een warme introductie naar een sportaanbieder ervaren.

- Ondersteun mensen die vanwege een belemmering niet kunnen sporten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan sociale, praktische, financiële toegankelijkheid maar ook de vindbaarheid en het gebruikersgemak van regelingen.
- Focus ook op mensen met een migratieachtergrond. Sportbonden, gemeenten en sportbedrijven zien dat mensen met een migratieachtergrond vaak achterblijven in het deelnemen aan sport en bewegen en ook in onze aandacht en aanpakken.
- Stimuleer lokale ketenaanpak, innovatieve vrijwilligerscentrales, sportbuddyplatforms en buurt-

sportcoaches om niet-sporters richting sportclubs te geleiden.

- Financier de inzet van lokale professionals (/consulenten) die de warme introductie verzorgen bij sportclubs.
- Versterk de samenwerking van landelijk opererende organisaties zoals sportbonden, MEE NL, Jeugdfonds Sport en Cultuur, Fonds Gehandicaptensport, Ouderenfonds, Sportkracht12, John Blankenstein Foundation,

Bas van de Goor Foundation, Stichting Life Goals, VSG, NOC*NSF en andere organisaties als Sociaal Werk, GGD én vluchtelingenorganisaties.

- Verstrek financieel aan de fondsen die de financiële drempels van deelname aan sport verlagen.
- Ondersteun sportaanbieders met de implementatie van vraaggericht sportaanbod.

Dinsdag 27 juli 2021: Dag van de internationale events

Op naar meer internationale evenementen in Nederland

Sportevenementen moeten in 2030 van maatschappelijke en economische waarde zijn. Daarmee laten we de maatschappelijke impact van sport en haar verbindende kracht zien en zetten we Nederland internationaal toonaangevend op de kaart. Om dat te bereiken moeten we morgen aan de slag met ministeries, provincies en gemeenten, het bedrijfsleven en de sport om een sportevenementenfonds te realiseren.

Na het welkomstwoord van Marc van den Tweel, (inkomend algemeen directeur van NOC*NSF) startte het programma. Gijs de Jong, (secretaris-generaal van de KNVB), Pieter Lubberts (programmamanager Fieldlabprogramma) en Sietse Bakker (uitvoerend producent van het Eurovisie Songfestival) blikten terug op het EK2020, het Fieldlabprogramma en het Eurovisiesongfestival. Oproep: realiseer samen een topsportevenementenfonds. Topsportprestaties kunnen pas inspireren als zij zichtbaar zijn en als topsporters 'aanraakbaar'

zijn voor het grote publiek. Om die reden bepleiten wij een sportevenementenfonds. Het sportevenementenfonds moet het hart van een evenementenstrategie zijn, gedragen door verschillende ministeries, provincies en gemeenten, het bedrijfsleven en de sport. Met het fonds kan worden ingezet op het (op termijn) organiseren van multisport-multicity evenementen in Nederland, met behulp van innovatieve concepten. Daarmee laten we de maatschappelijke impact van sport en haar verbindende kracht zien en zetten we Nederland toonaangevend op de kaart.

Dinsdag 27 juli 2021: Dag van de internationale events

Dinsdag 27 juli 2021: Bezoek aan de wijk Brakkevoort

Het maatschappelijk activatie programma in Den Haag

Het Maatschappelijk Activatie Programma (MAP) heeft als doel om de waarde van (top) sportevenementen te vergroten en dient in de aankomende periode ontwikkeld te worden. Het MAP legt verbindingen tussen verschillende (top)sportevenementen verspreid over Nederland en kan een vervanging zijn van, of aanvulling op side-events. Het concept wordt ontwikkeld en gebruikt door gemeenten, provincies, sportbonden en evenementorganisatoren. Hiermee wordt het (top)sportevenement benut om verschillende doelgroepen te laten ervaren wat

de inspirerende waarde van sport is, in het kader van 'bewegen het nieuwe normaal'. Met Maatschappelijk Activatie Programma komt sport dicht bij de jeugd waarmee we hen en de ouders willen bereiken met de kracht van sport. Voor

veel van deze kinderen is sport namelijk niet vanzelfsprekend. Het Tokyo in Town-programma tijdens het TeamNL Olympic Festival is een actueel voorbeeld van het MAP-concept. Dit programma werd tegelijk met het festival op

Scheveningen georganiseerd en rouleerde over acht locaties in verschillende Haagse wijken. Het programma werd door Haagse sportaanbieders, sportbonden en sportclubs gevuld die actief zijn op de diverse locaties. De gemeente Den Haag richtte zich met Tokyo in Town vooral op de speciale doelgroepen. Dagelijks kwamen er vele tientallen tot soms wel 300 kinderen naar de play-

grounds toe voor een ontmoeting met TeamNL-atleten en leden van de Nederlandse Vereniging van Olympische Deelnemers (NVOD). Met de inzet van TeamNL inspireerde topsport de Haagse jeugd. De (oud-)atleten verzorgden een warming-up, gaven een sportclinic of werden de hembd van het lijf gevraagd tijdens een meet and greet waarin de kinderen ook de mogelijkheid kregen om

vragen te stellen. De aanwezige kinderen kregen naderhand een toegangsticket voor het festival op Scheveningen. Binnen het Maatschappelijk Activatie Programma is het de ambitie om structureel soortgelijke maatschappelijke activiteiten rondom (top)sportevenementen te organiseren. Bij voorkeur worden deze activiteiten niet alleen in de betreffende stad zelf georganiseerd, maar door het hele land. Door hier samen met sportbonden en lokale organisaties op een laagdrempelige manier invulling aan te geven is het ook organisatorisch en financieel gemakkelijker haalbaar. Tenslotte is het van belang om naast de activiteiten ook zelf invulling te geven aan een goede follow up, zodat het (top)sportevenement daadwerkelijk bijdraagt aan het meer laten bewegen van de betreffende doelgroepen.

Woensdag 28 juli: Dag van de Gezonde Generatie en Gezonde Sportomgeving

Op naar een Sportieve Gezonde Generatie en een Gezonde Sportomgeving

Tijdens de dag van de Gezonde Generatie op 28 juli gaf Mark Monsma, directeur van de Samenwerkende GezondheidsFondsen een inzicht in de strategische aanpak van de fondsen gericht op de Gezonde Generatie. De Nederlandse jeugd loopt namelijk op tal van parameters achter op hun leeftijdsgenoten in andere landen. Gezamenlijke actie is nu vereist om niet verder achterop te raken. Sport en bewegen is vanzelfsprekend een belangrijk onderdeel van een gezonde leefstijl. Bovendien

kunnen sport en topsporters ook jongeren inspireren om gezond te leven. NOC*NSF werkt daarom nauw samen met de SGF om de Gezondste Generatie in 2040 dichterbij te brengen. Hiervoor is echter ook samenwerking noodzakelijk met andere sectoren en de overheid. Tijdens de bijeenkomst werd gesproken over de rol van onderwijs, kinderopvang en gemeenten. Om een schaa sprong te maken naar een Gezonde Generatie is een intensieve en fundamenteel andere aanpak noodzakelijk. Aan de voorzijde. Preventief. De sport- en beweegsector wil en kan hieraan

bijdragen maar daarvoor is wél professionalisering van de sector nodig. Dit draagt ook bij aan het terugdringen van de tweedeling in de samenleving en de kansongelijkheid binnen de huidige generatie kinderen en jongeren. Zowel het activeren van jongeren zelf als het bewustmaken van de (volwassen) sociale omgeving van jongeren, vanuit de gedachte dat elke ouder, opvoeder en/of leerkracht wil dat jongeren gezond opgroeien. Door de omgeving bewust te maken van het belang van sport en bewegen en de rol van volwassenen daarin leveren we samen een bijdrage aan een

gezonde omgeving, waarin jongeren worden verleid en geholpen om gezonde keuzes te maken.

Tijdens de bijeenkomst was ook een update van de eerste resultaten richting een gezondere sportomgeving, als onderdeel van het nu lopende preventieakkoord. Sportbonden, NOC*NSF, JOGG-Teamfit, Alliantie Nederland Rookvrij en Stichting Jeugd & Alcohol streven samen naar die gezonde sportomgeving, bij zowel verenigingen als evenementen. De sport kan met bestuur, trainers en (bar)vrijwilligers ervoor zorgen dat de sportomgeving voelt als een prettige gezonde plek, een plek waar jongeren geen ongezond gedrag aanleren. Dit betekent verantwoord alcoholgebruik en elkaar daar ook op aanspreken, zoals handhaving van de leeftijdsgrens van alcohol (18-), geen wederverstrekking, niet doorschenken en goed omgaan met sociale norm. We streven bovendien ernaar dat de sport uiterlijk 2025 geheel rookvrij is.

Zowel binnen (geen aparte rookruimte) als buiten (entree, terras, velden) en in de nabije omgeving (sportpark). Ook stimuleren we een gezonde(re) keuzemogelijkheid qua voeding, zoals het stimuleren van water drinken, aanvullend ook een gezonder assortiment en zichtbaarheid daarvan. Sportverenigingen en organisatoren van evenementen werken hier nu volop aan. Daarbij krijgen ze onmisbare hulp in het proces om dit te realiseren. Ook in de komende jaren is deze steun onontbeerlijk om de transitie te maken naar meer

gezonde sportomgevingen. Aan het eind van de bijeenkomst is het ondersteuningspakket voor sportaanbieders voor de campagne Nix18 door Anneke van Zanen uitgereikt aan Frans van der Ven van de gemeente Den Haag en Theo Fledderus van de KNHS.

Nix18 voor sportaanbieders

Aan het eind van de bijeenkomst is het ondersteuningspakket voor sportaanbieders voor de campagne Nix18 door Anneke van Zanen uitgereikt aan Frans van der Ven van de gemeente Den Haag en Theo Fledderus van de KNHS.

Vrijdag 30 juli: Dag van de vitale sport- en bewegsector

Op naar een vitale sport- en bewegsector

Om te komen tot een vitale en succesvolle sport- en bewegsector is samenwerking binnen de sector belangrijk. Een afgestemde en/of gezamenlijke agenda van alle sport- en beweegpartners is hiervoor een voorwaarde. De onderwerpen op deze agenda zijn divers. Tijdens deze bijeenkomst zoomden we in op het thema 'innovatie'. We bespraken hoe we het maatschappelijk rendement van sport en bewegen kunnen vergroten door met innovatie de sport- en bewegsector te versterken en door belemmerende factoren te verminderen. In 2030 én morgen. Na een welkomstwoord van Marc van den Tweel opende John Bierling de bijeenkomst inhoudelijk. De boodschap was direct helder: "generieke uitdagingen, vragen om generieke oplossingen". Alleen door de partijen in de sector te verbinden, de krachten te bundelen en structureel met elkaar samen te werken kunnen we de gedeelde ambitie om zo veel mogelijk Nederland met plezier te laten sporten realiseren. NOC*NSF is daarom een groot voorstander van het zgn. sectoroverleg en neemt hier graag het initiatief voor. Het is daarbij belangrijk dat iedereen de rol pakt die hem of haar past, zodat alle organisaties in hun kracht staan en maximaal kunnen presteren. Ook wat betreft innovatie in de sport was John helder: "we hebben simpelweg een inhaalslag

te maken". De afgelopen jaren heeft NOC*NSF geleerd dat versnippering van innovatiebudgetten over een groot aantal verschillende organisaties en projecten te weinig impact oplevert. De komende jaren staan daarom in het teken van keuzes maken en focus op een klein aantal grotere vraagstukken. Het liefst samen met de sectorpartners, want "als we blijven doen wat we nu al doen, groeien we niet van tien naar veertien miljoen sporters in Nederland". Hoogste tijd om met elkaar in gesprek te gaan dus. In twee gespreksrondes kwam eerst de sector zelf aan het woord en daarna de organisaties die ondersteunend zijn aan de sector. Zo vertelde Lodewijk Klootwijk (platform ondernemende sportaanbieders) op welke manier ze de krachten van de ondernemende sportaanbieders bundelen en daarmee acht tot negen miljoen mensen helpen bewegen. "De kracht van de verenigingen, aangevuld met de kracht van de ondernemers, is de manier waarop

we 14 miljoen Nederlanders kunnen laten bewegen," aldus Lodewijk. Ondernemers kunnen leren van verenigingen als het gaat om mensgerichtheid en de verenigingen leren van ondernemers om te anticiperen op de veranderende vraag.

Ook Niels Meijer (Johan Cruyff Foundation) zoekt doorlopend naar nieuwe samenwerkingen. Dat is wat hem betreft dan ook de belangrijkste innovatie in de sector; samenwerkingen met landelijke en lokale partijen van binnen en buiten de sector. Niels streeft naar een organisatiestructuur die vitaliteit als breed thema aanpakt dus ook in samenwerking met het onderwijs en in de wijk. Binnen die structuur pakt ieder zijn rol en focus. Voor de Johan Cruyff Foundation is dat het creëren van ruimte om kinderen te laten ontwikkelen door middel van sport en spel.

Voor Berit van Dobbenburgh (Bridge Bond Nederland) is een fit brein net zo belangrijk als een

fit lichaam. Zij vertelde hoe haar organisatie in coronatijd alles op alles heeft gezet om online brigde mogelijk te maken en haar leden actief te houden. Het onmogelijke bleek toch mogelijk, dankzij de urgentie van de crisis. In dat proces heeft haar organisatie de waarde van samenwerking met andere partijen in de sector leren kennen. In de werkgroep 'Innovatie' draagt Berit bij aan de ontwikkeling van de nieuwe innovatiestrategie van NOC*NSF en sportbonden. Organisatieontwikkeling, verduurzamen van investeringen en digitalisering zijn belangrijke thema's. Berit vindt het terecht dat digitalisering momenteel veel aandacht krijgt. "Digitalisering geeft inzicht en maakt interventies en kennisdeling mogelijk." Ook de organisaties die ondersteunend zijn aan de sector zijn unaniem voorstander van samenwerking en zien de noodzaak voor innovatie. Leanne van den Hoek (NLse Sportraad) vertelde dat samenwerking er niet alleen

voor zorgt dat je van elkaar kan leren en elkaar versterkt, maar er ook voor zorgt dat je gezamenlijke een vuist kan maken in Den Haag. "Dat is nodig voor een volwassen sportsector". Wat betreft innovatie is de toegang tot sport een aandachtspunt voor Leanne. Ook hier zijn alleen stappen te maken door samen te werken. Ze is positief gestemd: "Ik word warm van wat ik hier zie vandaag, namelijk de overtuiging voor samenwerking in de sector."

Eli van der Heijde (VWS) onderschrijft het belang om in Den Haag als één sector vertegenwoordigd te zijn, ook wat betreft het onderzoek en innovatieprogramma waarbij de sportpraktijk nu nadrukkelijk het uitgangspunt is. "Het is hierbij van belang dat de sport haar vraag nog duidelijker kan articuleren." Ook vindt Eli dat er wat betreft innovatie meer samengewerkt kan worden. Om te beginnen door Sportinnovator en NOC*NSF. "Meer mensen

aan het sporten krijgen vraagt om een vernieuwing van de sport. Niet alleen op interventieniveau, maar ook op systeemniveau. "Tot slot geeft Brigitte Musters (Sportservice Noord Brabant) een inkijkje hoe ingewikkeld samenwerking ook kan zijn. Met name op lokaal niveau zijn er veel partijen betrokken en is het voor gemeenten vaak onoverzichtelijk. Het is aan de sportsector om keuzes te maken en overzicht te bieden; "Maak zelf de vertaalslag van landelijk naar lokaal. Versimpel, vereenvoudig, focus en biedt inzichten door middel van data. "Niets dan enthousiasme en overtuiging voor meer samenwerking in de sector tijdens deze bijeenkomst. De behoefte aan een structureel sectoroverleg is groot. Samenwerking geeft de sector een impuls en is onmisbaar bij het realiseren van de ambitie om veertien miljoen te laten sporten en bewegen. Net als innovatie. Want ook vernieuwing is noodzaak.

Vrijdag 30 juli: Dag van de vitale sportclubs

Op naar vitale sportclubs

Sportverenigingen hebben een verbindende rol in de samenleving. Om deze rol te vervullen is het belangrijk dat zij blijven professionaliseren. Niet in plaats van vrijwilligers, maar juist om hen adequaat te kunnen ondersteunen. Het ontzorgen en opleiden van kaderleden en een professionalisering aan de hand van de Human Capital Agenda zorgen ervoor dat sportverenigingen hun verbindende rol in samenleving optimaal kunnen vervullen. In 2030 én morgen.

Aanleiding genoeg om met een zeer divers gezelschap vanuit sportbonden, gemeenten en

vereniging ondersteunende organisaties over het onderwerp professionalisering van gedachten te wisselen. Arjan van Drielen (ministerie van VWS) gaf kort de toestandkoming en de stand van zaken weer van de Human Capital Agenda. Na intensief en structureel overleg met de zeer versnipperde sport- en beweegsector wil de overheid bijdragen om de kwantiteit en kwaliteit van het kader in de sport te verhogen. Een bepaalde mate van verdere professionaliseren is hiervoor nodig.

Brigitte Musters van Sportkracht 12 en de landelijke academie

Buurtsportcoaches (LAB) nam ons mee in de diversiteit van functies, taken en rollen, waarvoor BSC's op dit moment in het land worden ingezet. Voor BSC's is een carrièrepad met vier profielen ontwikkeld. Een verdere doorontwikkeling van de visie op opleiden, functies-eisen maar vooral op "wat verstaan we precies onder professionaliseren" is gewenst. Het lokale karakter van de inzet van BSC's en de rol van de gemeente hierin, verdient veel aandacht.

Marieke Audenaerde (WOS) onderstreepte in haar bijdrage de diversiteit en versnippering van de functies in de brede

sportmarkt, die groeiende is, met data en getallen. Haar vraag: “wie is (eind)verantwoordelijk voor een aantrekkelijke arbeidsmarkt sport?” was de aanleiding voor een boeiende discussie.

Enkele highlights uit deze discussie

“Als we nu niet nadenken over het kwaliteitsvraagstuk is elke vorm van professionalisering, op de korte termijn, twijfelachtig”
“Vrijwilligerswerk met je niet uithollen maar belangrijk maken”!
Dus let op dat je professionalisering niet als vervanging ziet van

vrijwilligerswerk maar juist om vrijwilligers meer in hun kracht te zetten en dit unieke element van de Nederlandse sportinfrastructuur te behouden.
“Het is gewoon harstikke leuk om te werken in de sport”. De sport- en bewegsector trekt een bepaald type mensen aan; ook bij sportondernemers (o.a. fitness/) die ondanks het ontbreken van structuur rond arbeidsvoorwaarden prima functioneren.
“Pas op met te veel formaliseren: dit gaat ten koste van de innovatiekracht die in de sport zo belangrijk is”

Concrete ideeën richting 2030

Professionaliseren is noodzakelijk waarbij we het unieke karakter van de sport- en bewegsector behouden en de (maatschappelijke) betekenis uitbouwen.
Allereerst is een uitgewerkte, gezamenlijke visie op de professionalisering van de sportsector van belang.
Daarna pas uitwerken in beleid en maatregelen. Een belangrijke opdracht voor ons allen: Professionaliseren moet leiden tot meer en kwalitatieve betere vrijwilligers!
De lokale en soms ook regionale situatie is bepalend welke (vorm en omvang) van professionalisering noodzakelijk is.

Dinsdag 3 augustus: Dag van de duurzaamheid

Op naar een duurzame sport- en bewegector

Inkomend algemeen directeur bij NOC*NSF Marc van den Tweel en manager Corporate affairs Erik Lenselink benadrukten in hun openingswoord op 3 augustus, dat NOC*NSF graag een voortrekkersrol wil vervullen bij de verduurzaming van de sportsector. Het is daarom een prima zaak, dat op 23 januari 2019 de sportsector de eerste van alle sectoren was, die de Routekaart Verduurzaming 2050 heeft ondertekend. Programmamanager Sportinfrastructuur Jan Vlasblom gaf aan, dat er sindsdien in de projectorganisatie Routekaart Duurzame Sportsector een goede en intensieve samenwerking tussen alle betrokken partijen in de sport bestaat. NOC*NSF en de sportbonden hebben hierin de krachten gebundeld. Sinds 2019 is eerst het accent gelegd op de verduurzaming van bestaande sportaccommodaties. Al 1750 verenigingen maken gebruik van het aangeboden begeleidings-traject door de geselecteerde energieadviseurs. Ook zijn voor clubs allerlei hulpmiddelen en opleidingen beschikbaar om de velden milieuvriendelijk te (leren) beheren. Verkenningen op het gebied van goed waterbeheer en circulair materiaalgebruik vinden plaats. Nu is de tijd rijp voor aandacht voor het duurzaam sporten in de openbare ruimte met oog voor de natuur.

Projectleider Bob Thomassen presenteerde de voortgang van het project milieuvriendelijk beheer sportvelden en het inspiratiedocument 'Natuurinclusief sporten & bewegen', dat in opdracht van de provincie Gelderland is gemaakt. Het milieuvriendelijk beheren van de velden zelf en het zorgen voor een biodiverse omgeving rond het sportveld blijkt vele voordelen op te leveren. Een belangrijke vraag voor de korte termijn is: hoe krijgen we op lokaal niveau de juiste direct betrokkenen van gemeente (domeinen sport en openbare ruimte), clubs en andere onderhoudspartijen bij elkaar? Sportbonden stimuleren op allerlei manieren de verenigingen om hun accommodatie te verduurzamen. Tijdens de sessie presenteerde

de KNRB de georganiseerde H2 Energy Challenge voor studentenroeiverenigingen. Twee bestuursleden van de winnende roeivereniging Vidar uit Tilburg presenteerden hun zeer complete plan tot verduurzaming. Vanuit de zaal werden veel tips gegeven hoe dit goede voorbeeld meer impact te geven.

In gesprek met de nieuwe chef de emission Marcelien de Koning en Tim van Dooren van More2Win werd duidelijk dat ook de topsport verantwoordelijkheid wil nemen om de eigen uitstoot te gaan reduceren en om het platform van de topsport te benutten anderen te inspireren tot duurzamer gedrag. Hier liggen veel kansen en uitdagingen. Niet in laatste plaats omdat duurzaamheid een

internationale opgave is. Ook andere landen, het IOC en IF's zijn belangrijke partijen. De aandacht voor duurzaamheid bij deze internationale sportgemeenschap neemt zienderogen toe. Tijdens de sessie later die middag praat Marcelien verder over de vraag welke bijdrage de Nederlandse topsport kan leveren aan een duurzamere wereld.

Concrete ideeën richting 2030

- Maak duidelijk, dat veel kleine maatregelen al snel rendement opleveren.
- Laat bij businesscase voor de verduurzaming van een accommodatie niet alleen zien wat de terugverdientijd is, maar juist ook wat je er daarna mee verdient.
- Breng in kaart hoeveel tijd in uren/dagen het een vereniging (en hun vrijwilligers) kost om zo'n begeleidingstraject te doorlopen. Wellicht valt dit mee en weten clubs waar ze op moeten rekenen.
- Stimuleer de uitwisseling van ideeën tot verduurzaming, met name tussen vergelijkbare verenigingen en/of in de dezelfde sport.
- Benadrukt wordt dat de aangeboden energiescan een belangrijk middel is om clubs te bewegen tot verduurzaming.
- Maak goed inzichtelijk welke subsidiemogelijkheden er lokaal zijn. Diverse gemeenten hebben bijzondere (extra) regelingen.
- Zoek naar mogelijkheden om dit onderwerp ook 'commerciëler' aan te pakken. Bijvoorbeeld in samenwerking met bestaande of nieuwe partners van een bond.
- Ook is biodiversiteit een steeds belangrijker maatschappelijk thema voor het bedrijfsleven. Het is voor investeerders (in bijvoorbeeld sportaccommodaties) aantrekkelijk als hier aandacht aan wordt besteed.
- Natuurinclusief zou het uitgangspunt moeten zijn bij het ontwerpen en/of renoveren van sportparken en de openbare ruimte. Want dit gaat over het dusdanig duurzaam ontwerpen en bouwen van de sportomgeving, dat het waarde toevoegt aan de biodiversiteit, een gezondere leefomgeving en het klimaat.

3 augustus 2021: Dag van de duurzaamheid

Duurzaamheid & topsport

Benut de kracht van topsport om de verduurzaming van de samenleving te versnellen

Topsporters ervaren steeds vaker de gevolgen van klimaatverandering bij de uitoefening van hun sport. Denk daarbij aan het verplaatsen van wedstrijden door extreme hitte of het gebruik van kunstsneeuw om te kunnen skiën. We zien daarom ook steeds meer

topsporters die intrinsiek gemotiveerd zijn om bij te dragen aan een duurzamere wereld. Topsport heeft de potentie om de verduurzaming van de samenleving te versnellen. Doelstelling vanuit het IOC is om de Spelen van Parijs 2024 de meest duurzame Spelen ooit te laten worden. Met deze stip aan de horizon is het tijd om samen te bepalen welke bijdrage

de Nederlandse topsport kan leveren aan een duurzamere wereld.

Nadat in de ochtend vooral werd gesproken is over het verduurzamen van accommodaties en verenigingen, staat in de middag de vraag centraal welke bijdrage de Nederlandse topsport de komende jaren kan leveren aan een duurzamere wereld. Voor-

zitter van NOC*NSF, Anneke van Zanen-Nieberg, opent de middag en introduceert oud-Olympiër en meervoudig wereldkampioen zeilen Marcelien de Koning. Marcelien is eind juni jl. door NOC*NSF aangesteld als eerste chef de emission, naar een idee van More2Win en Copper8. Met de aanstelling van een chef de emission wil NOC*NSF verantwoordelijkheid nemen door haar eigen voetafdruk te reduceren, maar vooral ook om anderen te bewegen tot duurzamer gedrag. Een belangrijke verantwoordelijkheid, want zoals Marcelien stelt: "We hebben maar één planeet en daar moeten we heel zuinig op zijn". Deze bijeenkomst tijdens de dag van de duurzaamheid wilde zij dan ook benutten om veel input op te halen bij sportbonden en andere betrokkenen, om uiteindelijk te komen tot een duurzaamheidsagenda voor de topsport richting 2024 en verder.

Voordat de aanwezigen met elkaar in groepjes gingen brainstormen gaven Cécile van Oppen, oprichter van Copper 8, en Tim van Dooren, eigenaar van More2Win, een toelichting op het thema duurzaamheid en de relatie met topsport. Belangrijk daarin is dat het thema duurzaamheid meer bevat dan alleen CO2. Zo is ruim een derde van ons landoppervlakte onherstelbaar onvruchtbaar geworden en hebben we ruim 70% van de wereldwijde biodiversiteit sinds 1970 verloren. Cécile adviseerde de aanwezigen die hier meer over willen weten om te kijken naar de Netflix-documentaire Breaking Boundaries: The Science Of Our Planet. Ze laat zien dat verschillende sociaal-economische trends direct invloed hebben op de grenzen van onze planeet. Zo leidt een

stijging van de wereldbevolking tot een toename in transportbewegingen en dus in CO2-uitstoot. Tim liet in aanvulling hierop zien dat er drie relaties zijn tussen topsport en duurzaamheid:

- Topsport is direct slachtoffer van de klimaatverandering in de uitoefening van de sport.
- Topsport is mede-veroorzaker van klimaatverandering.
- Topsport is een podium om anderen te inspireren tot duurzamer gedrag.

De bijdrage van topsport aan een duurzamere wereld zit dus enerzijds in het reduceren, en hierin zelf het goede voorbeeld te geven. Reduceren kan via verschillende gebieden, zoals transport en verblijf, kleding, trainings- en wedstrijdaccommodaties en voeding. Anderzijds ligt de grootste potentiële bijdrage van topsport mogelijk op gebied van inspireren. Als voorbeeld noemde Tim dat op basis van beschikbaar onderzoek de inschatting is de totale uitstoot van topsport wereldwijd, bijna even groot is als de uitstoot van een land als Tsjechië. Door alleen in te zetten op een klimaat neutrale topsport leveren we dus

waarschijnlijk een beperkte bijdrage aan het mondiale probleem. Door het podium van de topsport te benutten hebben we een veel groter bereik om ook anderen te inspireren tot duurzamer gedrag. Als bezoekers van een topsportevenement in Nederland tijdens het evenement in aanraking komen met vegetarisch eten en daardoor geïnspireerd worden één dag in de week minder vlees te gaan eten, is de impact veel groter dan alleen tijdens dat evenement.

Concrete ideeën richting 2024

Na deze toelichting gingen de aanwezigen met elkaar in gesprek over de vraag welke bijdrage de Nederlandse topsport de komende jaren kan leveren aan een duurzamere wereld. Dit resulteerde in de volgende verschillende ideeën en adviezen aan de chef de emission:

- Topsport vindt plaats op een internationaal speelveld. Maatregelen mogen niet ten koste gaan van een individuele topsporter. Sommige maatregelen zullen op internationaal niveau genomen moeten worden. Vanuit Nederland moeten we daarvoor de lobby inzetten richting Inter-

ationale Federaties en IOC om duurzamere keuzes te maken en te zorgen voor een gelijk speelveld voor topsporters.

- Kijk naar maatwerk oplossingen per sport. Niet alles sportbreed invullen. Laat sporten keuzes maken over haalbare maatregelen waarmee zij het meeste impact kunnen bereiken.
- Topsport moet wel topsport blijven. Kijk dus vooral ook hoe dingen anders kunnen in plaats van minder (bijv. via slimme innovaties).
- Borgen bij NOC*NSF en sportbonden dat we hier allemaal mee aan de slag gaan (denk aan Sportagenda, jaarplannen, financiering, etc).
- Zet in op externe financiering/subsidies om hier stappen in te kunnen zetten. Voorwaarde

is dan wel dat wij als sport een goed verhaal hebben.

- Maak het voor sportbonden simpel en haalbaar. Zorg voor eenvoudige (accommodatie) scans, checklists en good practices.
- Vertaal de keuzes van het organisatiecomité Parijs 2024 naar topsportevenementen in Nederland. Ontwikkel een blauwdruk/richtlijn voor hoe sportbonden evenementen duurzaam kunnen organiseren.
- Maak keuzes: kies richting Parijs liever een paar dingen die we goed doen, dan dat we heel veel half gaan doen. Duurzaamheid is een breed thema, we kunnen niet alles tegelijk.
- Deel goede duurzame keuzes en voorbeelden van topsporters. Geef hen een platform voor hun

verhaal om anderen te kunnen inspireren.

- Voeg duurzaamheid als criterium toe bij de keuzes en invulling van partnerships. Denk aan kleding, maar ook aan afspraken met media-partners om aandacht te besteden aan dit thema.
- Zet bij de keuze van maatregelen vooral in op belonen van goed gedrag in plaats van straffen van niet-duurzaam gedrag.

In het algemeen kon worden vastgesteld dat het onderwerp raakt, en dat de urgentie wordt gevoeld om hier samen mee aan de slag te gaan. Topsport & duurzaamheid kan een winnende combinatie zijn, maar er valt ook nog een wereld te winnen.

Woensdag 4 augustus: Dag van de integriteit

Op naar veilige, eerlijke en schone sport!

We hebben veel te winnen met sport. Dat kan alleen maar op een fundament van integriteit, op een basis van een veilige, eerlijke en schone sport voor iedereen. Het vereist dat we samenwerken en in actie komen. Want integriteit moet je aanmoedigen én bewaken. En dat vraagt onze aandacht. Om een integrale, structurele en professionele aanpak. Nu en op weg naar 2030.

Integriteit, integriteit, integriteit. Wat zo'n beetje het motto is geworden van scheidend directeur Gerard Dielessen, was vandaag opnieuw de boodschap. John Bierling opende de dag van de integriteit met een rondgang langs de grote thema's die deze dagen besproken werden - duurzaamheid, inclusie, professionalisering, gezonde generatie, en nu integriteit - en waar de sport voor staat als we zo veel mogelijk Nederlanders aan het bewegen willen krijgen. Ook inkomend directeur Marc Van Tweel benadrukte: 'Het begint ermee dat we iedereen een veilige, plezierige en eerlijke sportomgeving kunnen bieden.' Nynke Lely (voorzitter van de Skateboard Federatie Nederland) blikte nog eens terug op de hoogte- en dieptepunten van het skateboarden in Tokyo - en vooral wat een rollercoaster het was om voor het eerst als sport aanwezig te kunnen zijn op de Olympische Spelen. Met Keet Oldenbeuving

als jongste Nederlandse vlaggendrager ooit, met de finaleplek van Roos Zwetsloot, maar ook de klap die Candy te verwerken kreeg, na haar positieve coronatest, ondanks haar strikte opvolging van de protocollen.

Integriteit lijkt abstract, maar soms is het juist heel concreet. Vandaag draait het om de praktische dingen die je als sportbond kunt regelen om goed voorbereid te zijn. 'Bereid je voor op die situaties waarvan je als bestuurder hoopt het nooit mee te maken, aldus Esther Heuvelman (zonder S) van Centrum Veilige Sport Nederland. Weet daarom bijtijds het CVSN te vinden voor advies en ondersteuning, óók bij preventie. En zorg ervoor dat je statuten en reglementen actueel zijn, is de boodschap. Dat kan je doen door aan te sluiten bij het Instituut Sportrechtspraak, vertelt Monique van Vemde namens deze organisatie: 'Dan ben je altijd

verzekerd van onafhankelijke tuchtrechtspraak op basis van de meest recente regelgeving.' De kern van de dag was misschien wel antidopingbeleid. Herman Ram, voorzitter van de Dopingautoriteit, draagt weliswaar per 1 september 2021 na een lange en betekenisvolle carrière het stokje over aan zijn opvolger Vincent Egbers, nu is het nog augustus en is Ram volop in dienst: "Doping hoort niet thuis in de sport. In geen enkele sport. Op geen enkel niveau. We willen eerlijke en gezonde sportbeoefening." Dat wordt wereldwijd zo gezien, én zo geëist door de mondiale toezichthouder WADA, vertelde Ram. Daarom gaat ook in Nederland de Wereld Anti-Doping Code nu voor alle sportbonden gelden. En dus is er werk aan de winkel. Maar geen zorgen, stelde Ram: "Daar gaan NOC*NSF, Dopingautoriteit en het Instituut Sportrechtspraak de bonden bij helpen."

En dan nog 2030. Want het gaat niet alleen over de praktische zaken nu, ook de aanpak van integriteit in de nabije toekomst staat op de agenda. Jitse Talsma (adviseur Integrity & Governance bij NOC*NSF) gaf alvast een doorblikje op basis van de nieuwe visie op Sport & Integriteit die in mei 2021 door de vereniging NOC*NSF is aangenomen: "Er is ongelooflijk veel gedaan aan integriteit in de sportsector," aldus Talsma. "Van gratis VOG's voor vrijwilligers tot een vertrouwenscontactpersoon bij elk bond. Maar het is nog niet genoeg. We moeten schendingen beter kunnen aanpakken en beter kunnen tegengaan." En dan niet ad hoc, maar op een integrale, structurele en professionele manier. Talsma: "Los van de soort overtreding, naar één samenhangende aanpak vóór integriteit. Binnen een bond waar dat kan,

en via collectieve, onafhankelijke voorzieningen waar het gewenst of zelfs nodig is." 'Integriteit' als onderwerp laat het maar weer eens zien: in de sport is samenwerken van groot belang. Dat geldt ook binnen de vereniging NOC*NSF in de samenwerking met bonden. Vooral voor kleine bonden is die samenwerking en ondersteuning onmisbaar om hun ambities te realiseren en aansluiting te vinden bij de snel ontwikkelende sportwereld. Op welke manier die samenwerking en ondersteuning vorm krijgt en hoe die organisatiestructuur zich ontwikkelt is onderdeel van gesprek in de Veranderagenda. Ook de rol van de bond zelf is tijdens deze bijeenkomst nadrukkelijk besproken. Wat zijn de ambities van de bond en hoe kan NOC*NSF ondersteuning bieden. Een gezamenlijk proces.

Concrete ideeën richting 2030

- Maak als hele sportsector een schaa sprong naar een integrale, professionele en structurele aanpak van integriteit, met doorlopende financiering. Ondersteun bonden hierbij.
- Weet als bond, vereniging of sporter het Centrum Veilige Sport Nederland te vinden bij vragen over preventie én incidenten: praat over integriteit.
- Sluit als bond aan bij het Instituut Sportrechtspraak voor actuele reglementen en de handhaving ervan, inclusief een onafhankelijke aanklager.
- Verken de hele keten van samenwerking, preventie en handhaving van integriteit in de sport. Hoe kan dit optimaal, efficiënt, professioneel, onafhankelijk en betrouwbaar worden ingericht?

